

gaaer ud paa, at han skal kunne komme ned og optage Steen og Sand ved Havet, saa er hans Færdfelsret ham ubetaget; den hverken kan eller vil Loven berøve ham. Men dersom han omvendt vilde gjøre Noget, som en Anden i Kraft af en gjældende Lov, altsaa ogsaa af denne Lov, hvis den bliver ophøiet dertil, retmæssig kan forbyde ham, saa er det en Selvfølge, at hans Færdfelsret ikke kan hjemle ham en saadan yderligere Gaaen ud over, hvad den i sig selv indeholder; det er et privat Contractsforhold, der i sin Heelhed ikke kan berøres ved denne Lov, men som paa den anden Side heller ikke kan hjemle nogen Ret, der gaaer ud over den. Dette troer jeg er i det Væsentlige de Spørgsmaal, der ere blevne fremsatte, og det skalde glæde mig, hvis de ærede Spørgere maatte finde sig tilfredsstillede ved mine Svar.

Hvad selve Loven angaaer, da kan jeg ganske henholde mig til den Tale, hvormed Forhandlingerne idag aabnedes; den udtalte ganske min Mening, navnlig vil det sees, at jeg har gjort mig megen Umage for ikke at gjøre for Meget ud af denne Lov. Jeg forefandt et Lovudkast, der gik ud paa at opstille et almindeligt Forbud imod at tage Steen og Grus i Nærheden af Kysten, overalt, hvor det kunde gjøre Andemand Skade, saa at det skalde være overladt Enhver at bedømme, om han turde optage Steen og Grus der, hvor han vilde, og at altsaa Spørgsmaalet, om det var berettiget eller uberettiget, ved Domstolene skalde være afhængigt af et Skjøn, der først skalde tages bagefter. Dette fandt jeg at være en urigtig Maade at ordne denne Sag paa, og navnlig fandt jeg, at det vilde udstrække Lovens Virksomhed langt udover hvad der var fornødent; thi jeg tiltræder aldeles de ærede Medlemmers Mening, der have paastaet, at det kun er paa enkelte Steder, at der er Trang til en saadan Lov som denne. Dog troer jeg, at man har megen Uret, naar man siger, at den kun vil finde Anvendelse ved Hyststederne nord for Kjøbenhavn. Jeg skal saaledes henwise til

Landstingets Forhandlinger, hvor et Medlem, der boer netop paa den vestlige Kyst af Sjælland, forsikrede, at i hans Egn var der en lang Strækning af Kysten, hvor en saadan Lov var høist paatrængende, da der idelig og idelig fandt Nedstyrtninger Sted, saa at endog enkelte Matrifulsnummere vare nærved at forsvinde, og hvor ganske vist den Beshyttelse, som Naturen har givet Landgrunden, nemlig ved at lægge Forstrand som et Udenværk til Værn imod Havet udenom samme, er nødvendig til saadanne Eiendommers Conservation. Det er først et Par Dage siden, at jeg fra Holland, hvor et stort og kostbart Inddæmningsarbejde bliver udført, har modtaget et Andragende om, at det maa blive forbudt at tage Steen og Grus fra Terrainet udenfor det Sted, hvor der med store Omkostninger, i Kamp med Naturen, bliver tilveiebragt en Dæmning, fordi derved bevirkes, at dette Arbejde forstyrres og bliver gjort kostbarere end nødvendigt. Jeg har ikke havt andet Middel at byde dem, end at henvise dem til den almindelige Lovgivning og til Haabet om, at dette Udcast vilde blive til Lov, Jeg anfører kun dette som Exempel paa, at det ikke blot er et enkelt Sted, hvor en saadan Beshyttelse kan være nødvendig, men saa forskjellige Steder som Vestjylland og Sydsjælland. Paa den anden Side er det imidlertid kun under visse Naturforhold, at Beshyttelsen behøves, og derfor gaaer Lovforslaget ikke ud paa at opstille et almindeligt Forbud, men anviser kun en Vej, ad hvilken Grundejerne paa de Steder, hvor de troe at kunne have en saadan Beshyttelse behov, kunne opnaae den, og under Former, der garantere Andres Ret. Det er ganske vist, hvad der jo ogsaa er anerkjendt under Forhandlingerne, at denne Anden, denne Nabo, er Staten, og saadanne Analogier som f. Ex. fra Brandvæsenet passe ikke her; thi der staaer med lige Ret Eier ved Siden af Eier, og man kan ikke der give den ene Eier Noget, uden at tage det fra den anden.